

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

ЕКОНОМІКА І ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти

заочна форма
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

229 «Громадське здоров'я»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Другого /магістерського/ рівня вищої освіти

Курс 1-й

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем громадського здоров'я

Протокол від.
“29” червня 2022 року № 14

Протокол від.
“30” червня 2022 року № 10

Завідувач кафедри

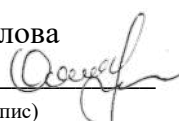
(підпис)

проф. В.А. Огнєв
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

проф. В.А. Огнєв
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Огнєв В.А. – д. мед. н., професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;

Чухно І.А. - к.н. з держ.упр., доцент, доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;

Гапонова Е.О. – к.е.н., доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь	Чухно Інна Анатоліївна , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.держ.упр., доцент,
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.	Біостатистика, громадське здоров'я, якість освіти, соціально-економічний розвиток територій, інновації в управлінні та економіці, управління та фінансування в сфері охорони здоров'я Сайт університету: https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-gromadskogo-zdorov-ya-ta-upravlinnya-ohoronoyu-zdorov-ya/ ACU: http://31.128.79.157:8080/self/general-info Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=43 ORCID: 0000-0003-1661-5328
Контактний телефон	707-72-02; 0939424466
Корпоративна пошта викладача	ia.chukhno@knmu.edu.ua
Консультації	Середа, 16.00-17.00
Локація	Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, ННІ ЯО

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Гапонова Еліна Олександрівна , к.екон.н. доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Контактний тел.	+38-063-127-81-10
E-mail:	eo.haponova@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Четвер 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Мартиненко Наталія Миколаївна , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, кандидат історичних наук
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше	Історія та філософія медицини ACU: http://31.128.79.157:8080//profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=45 ORCID: http://orcid.org/0000-0003-3018-2514 Google Scholar: http://scholar.google.ru/citations
Контакт-ний тел.	+38-067-906-15-69, 057-707-73-20
E-mail:	nm.martynenko@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консуль-тації	четвер 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Економіка і фінансування охорони здоров'я» складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» та Стандарту вищої освіти України (далі - Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

Опис навчальної дисципліни (анотація) В процесі вивчення дисципліни «Економіка і фінансування охорони здоров'я» здобувачі мають вивчити основні поняття економіки, розглянути основні аспекти економіки охорони здоров'я, ознайомитись із здійсненням процесів планування та аналізу господарської діяльності закладів охорони здоров'я та системи охорони здоров'я в цілому. З'ясувати особливості фінансування охорони здоров'я в різних системах, їх переваги та слабкі місця, а також інструменти та методи фінансування в сфері охорони здоров'я та громадському здоров'ї, що можуть використовуватись в наших умовах. Вивчити основні аспекти формування оплати праці, ціноутворення та визначення ефективності в медичній сфері, особливості застосування маркетингу та діяльності на ринку медичних послуг.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні аспекти функціонування сфери охорони та громадського здоров'я, особливості їх фінансування, а також окремі напрями економіки і фінансування охорони здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Економіка і фінансування охорони здоров'я» тісно пов'язана з питаннями, компетентностями і навичками, які здобувають студенти при вивченні таких дисциплін, як «Організація охорони здоров'я», «Управління якістю в сфері охорони здоров'я», «Політика в галузі охорони здоров'я», «Менеджмент охорони громадського здоров'я», «Організація протиепідемічних заходів», а також «Основи громадського здоров'я», «Глобалізація та її вплив на соціальні процеси та громадське здоров'я», «Комунікації в сфері громадського здоров'я», «Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення». Навчальна дисципліна належить до вибіркових.

Пререквізити: для вивчення дисципліни необхідні знання таких дисциплін: «Організація охорони здоров'я», «Управління якістю в сфері охорони здоров'я», «Політика в галузі охорони здоров'я», «Менеджмент охорони громадського здоров'я», «Організація протиепідемічних заходів»,

Постреквізити «Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка і фінансування охорони здоров'я» є оволодіння студентами сучасними знаннями з

теоретичних основ економіки і фінансування охорони здоров'я, а також набуття практичних вмінь та навичок з планування та організації і фінансового забезпечення діяльності в сфері охорони здоров'я та громадського здоров'я, а також здійснення аналізу економічної ефективності діяльності як сфери охорони здоров'я загалом, так і медичних закладів та окремих заходів і проектів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є одержати знання з теоретичних основ використання обмежених ресурсів і навички їх використання в професійній діяльності та буденному житті;

– навчитися критично аналізувати економічний та фінансовий стан медичних закладів і визначати перспективні напрями їх розвитку;

– вивчити особливості фінансування у сфері охорони здоров'я та державного регулювання ресурсного забезпечення в охороні здоров'я;

– одержати знання та навички з основ здійснення підприємницької діяльності в охороні здоров'я;

– одержати знання та навички з планування, фінансування та аналізу ефективності діяльності, а також програм та заходів у сфері охорони здоров'я та громадського здоров'я;

– здобути навички проведення маркетингових досліджень і підвищення ефективності просування медичних послуг та проектів у сфері громадського в умовах конкурентного ринку;

– оволодіти методами ціноутворення та оплати праці в сфері охорони здоров'я.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральні

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність працювати в міжнародному контексті; здатність бути

критичним і самокритичним; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність розробляти та управляти проектами; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові, предметні):

здатність розробляти і пропонувати науково обґрунтовані варіанти стратегій, політик та заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я населення, а також оцінювати їх ефективність; здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів; здатність організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу; здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію; здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я; здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі викладання громадського здоров'я; здатність здійснювати викладання основ громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня, планувати та здійснювати заходи, спрямовані на розбудову належного рівня кадрових ресурсів для громадського здоров'я; здатність виконувати управлінські функції та організовувати надання послуг у сфері громадського здоров'я, забезпечувати контроль за якістю послуг, що надаються на належному рівні.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі охорони здоров'я в освітньому процесі, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ПРН 2 Вміння реалізовувати етичні та деонтологічні аспекти медичної діяльності на практиці.

ПРН 3 Вміння застосовувати знання організаційної структури, управлінської та економічної діяльності закладів охорони здоров'я, проводити аналіз показників роботи відповідних структурних підрозділів, оцінку ефективності діяльності медичних установ.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

Здатність до аналізу важливих соціальних проблем і процесів.

Здатність до планування, організації та управління.

Здатність до аналізу політичних явищ та процесів, розуміння основ і закономірностей світового історичного процесу та роль людини у ньому.

Здатність до кооперації із колегами та співробітниками, створювати сприятливі умови для ефективної взаємодії у колективі, приймати оптимальні управлінські рішення.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4.	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120.	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки (курс):	
		1-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 16. самостійної роботи студента – 104.	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	Лекції	
		4 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		104 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид підсумковою контролю: диф.залик.			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1.	Охорона здоров'я як галузь економіки. Медична послуга. Ринок медичних послуг.	2	Вступна лекція
2.	Державне регулювання ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я	2	Тематична лекція

2.2.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Державне регулювання ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я.	1	Опрацювання лекційного матеріалу.	дискусія, письмове опитування.
2.	Системи, форми та методи	2	Опрацювання	презентація,

	фінансування у сфері охорони здоров'я		лекційного матеріалу.	письмове опитування;
3.	Планування і прогнозування в системі охорони здоров'я.	2	Опрацювання лекційного матеріалу.	моделювання процесів і ситуацій, тестовий контроль.
4.	Оплата праці в охороні здоров'я.	2	Опрацювання лекційного матеріалу.	тестовий контроль.
5.	Маркетинг в охороні здоров'я.	2	Розгляд практичних завдань. Обговорення.	відеороліки, дискусія.
6.	Ефективність діяльності системи і закладів охорони здоров'я. Основні показники діяльності медичного закладу.	2	Розв'язання задач. Розгляд кейсів.	дебати, усне опитування.

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Предмет та метод економіки охорони здоров'я. Здоров'я як економічна та соціальна категорія.	8	Опрацювання навчальної літератури.	індивідуальні завдання
2.	Охорона здоров'я як галузь економіки. Медична послуга. Ринок медичних послуг.	10	Опрацювання навчальної літератури. Підготовка есе, або доповіді, або аналізу нормативних документів.	індивідуальні завдання
3.	Державне регулювання ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я.	10	Опрацювання навчальної літератури. Підготовка індивідуальних завдань.	індивідуальні завдання
4.	Системи, форми та методи фінансування у сфері охорони здоров'я.	10	Опрацювання навчальної літератури.	індивідуальні завдання
5.	Підприємницька діяльність у сфері охорони здоров'я.	10	Опрацювання навчальної літератури.	реферат
6.	Планування і прогнозування в системі охорони здоров'я.	8	Опрацювання навчальної літератури.	індивідуальні завдання

			літератури. Підготовка індивідуальних завдань.	
7.	Основи фінансового планування в закладах охорони здоров'я.	10	Опрацювання навчальної літератури. Підготовка есе або доповіді.	індивідуальні завдання
8.	Оплата праці в охороні здоров'я.	10	Опрацювання навчальної літератури. Підготовка індивідуальних завдань.	творчі завдання, доповідь.
9.	Ціноутворення в охороні здоров'я.	10	Опрацювання лекційного матеріалу.	індивідуальні завдання
10.	Маркетинг в охороні здоров'я.	10	Опрацювання лекційного матеріалу.	індивідуальні завдання
11.	Ефективність діяльності системи і закладів охорони здоров'я. Основні показники діяльності медичного закладу.	8	Опрацювання лекційного матеріалу.	індивідуальні завдання

Методи навчання: лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: диф.залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти за ЕСТС організації навчального процесу (диференційного залік)

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами вищої освіти кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ЗНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів

вищої освіти в Харківському національному медичному університеті», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021.

Підсумковий бал за ЗНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. Відповідно до вказаної Інструкції, перерахунок середньої оцінки за загальну навчальну діяльність (ЗНД) у багатобальну шкалу, для дисциплін, що завершуються диференційованим заліком проводиться відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Проведення та оцінювання диференційованого заліку

Диференційований залік - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;

- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Крім того, диференційований залік передбачає наступні контрольні елементи:

1.Вирішення пакету тестових завдань, що охоплює програму з дисципліни, включає тестові завдання з бази тестових завдань «Крок» за попередні 5 років. Критерій оцінювання – **90%** вірно вирішених завдань. Тестові завдання, що виносяться на семестровий контроль (СК) повинні бути розглянуті в повному обсязі на практичних заняттях з роз'ясненням їх навчальної сутності;

2.Завдання щодо оцінювання теоретичних знань за всіма темами дисципліни за таблицями: 4 та 7 «Критерії бального оцінювання теоретичних знань» та «Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті».

Диференційований залік проводиться викладачем групи на останньому практичному занятті

З урахуванням особливостей дисципліни диференційований залік проводиться у формі оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань у день диференційованого заліку.

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
--	---

Кафедрою обрано підхід до оцінювання освоєння практичних навичок та теоретичних знань (табл. 7).

Таблиця 7

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 20 балів; «4» - 18 19балів; «3» - 12-17 балів.
1	20	18	12		
2	20	18	12		
3	20	18	12		
4	20	18	12		
	80	65	50		

Кафедрою обрано підхід до оцінювання освоєння практичних навичок та теоретичних знань (табл. 6).

Оцінка з дисципліни

Оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне балів ЗНД, які переводяться у 120-бальну шкалу ECTS (табл.1) з додаванням балів, одержаних безпосередньо на диференційованому заліку.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти т може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів, у тому числі максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів, а також максимальна кількість балів за результатами іспиту - 80 балів. Мінімальна кількість балів становить 120, у тому числі мінімальна поточна навчальна діяльність – 70 та за результатами іспиту – 50 балів.

Технологія оцінювання дисципліни.

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час диференційованого заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ЗНД та диференційованого заліку і становить min – 120 до max – 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці 3

Таблиця 3

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно

160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та диференційований залік.

Здобувачам вищої освіти, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку, але не склали його. Оцінка **F** виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до складання диференційованого заліку.

3.2. Питання до заліку:

1. Сутність економіки охорони здоров'я і економічних відносин.
2. Які складові частини виділяють в економічній теорії, що вони вивчають, і до якої з них належить економіка охорони здоров'я?
3. Методи економіки охорони здоров'я.
4. Сутність планування і прогнозування, їх завдання.
5. Види планування за часом і спрямованості діяльності.
6. Основні принципи планування в охороні здоров'я.
7. Методи планування, їх сутність.
8. Що таке бізнес-план, як і з якими конкретними цілями він створюється.
9. Вимоги, що пред'являються до бізнес-плану.
10. Джерела фінансування галузі охорони здоров'я.
11. Державний бюджет, механізм його складання і затвердження.
12. Фінансове планування медичного закладу.
13. Сутність заробітної плати і її функції
14. Основна і додаткова зарплата в медичній сфері.
15. Погодинна оплата праці.
16. Відрядна оплата праці.
17. Цілі і завдання маркетингу медичних послуг.
18. Види маркетингу в залежності від пріоритетних завдань і стратегії охоплення ринку.
19. Поняття про рекламу, її форми.
20. Конкурентний і монопольний ринок, їх особливості.
21. Що таке маркетингове дослідження і які основні завдання воно вирішує.
22. «SWOT-аналіз» і його застосування в діяльності закладів охорони здоров'я.
23. Методи маркетингового дослідження: спостереження і опитування.
24. Методи маркетингового дослідження: метод експертних оцінок, бенчмаркінг.
25. Сутність ціни та її функції. Ціноутворення.
26. Види ціноутворення, їх характеристика.
27. Регулювання ціноутворення, способи державного впливу.

28. Прямі та непрямі витрати при ціноутворенні.
29. Медичне страхування та страхова медицина, їх мета.
30. Суб'єкти медичного страхування.
31. Тариф добровільного медичного страхування і фактори, які на нього впливають.
32. Що таке ефективність? Її значення в ринковій економіці? Види ефективності в охороні здоров'я.
33. Що таке медична та соціальна ефективність? Наведіть приклади.
34. Що таке економічна ефективність? Наведіть приклади.
35. Дайте визначення економічного аналізу. Основні методи економічного аналізу.
36. Завдання економічного аналізу результатів господарської діяльності медичного закладу.
37. Умовно-постійні витрати і умовно-змінні витрати. Їх значення в забезпеченні ефективності роботи організації.
38. Перерахуйте ресурси охорони здоров'я, що таке фінансові та матеріальні ресурси.
39. Дайте визначення поняттю «Бухгалтерський баланс». З яких частин він складається і яке його значення для фінансового аналізу?
40. Рентабельність: її сутність та визначення.

3.3. Правила оскарження оцінки

Здобувач вищої освіти звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності здобувачів, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищені. У ситуації, коли здобувач вищої освіти претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу у визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даної дисципліни. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо здобувач вищої освіти підтверджує задекларований ним рівень знань.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика дисципліни полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою дисципліни. Якщо здобувач пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі, якщо здобувач не здав вчасно індивідуальне завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням індивідуального завдання він може попросити у викладача відкладення терміну з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс продовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має перескласти викладачеві у вільний час викладача і здобувача, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші.

Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента /-ки),
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється обов'язково згідно Вимог норм доброчесності на сайті <https://naqa.gov.ua>.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Москаленко В.Ф., Гульчій О.П., Таран В.В. та ін. Економіка охорони здоров'я : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2010. 288 с.

2. Огнев В.В., Чухно І.А., Кравченко В.І., Веретельник Е.А. *Економіка здравоохранения: теоретические материалы для подготовки к практическим занятиям для студентов медицинских и стоматологического факультетов (базовая подготовка)*. Харьков : ХНМУ, 2016. 85 с.

3. Ценообразование медицинских услуг. *Економіка здравоохранения : методические указания для студентов к практическому занятию по теме для подготовки студентов по специальности 7.12010001 «Лечебное дело», 7.12010002 «Педиатрия», 7.12010003 «Медико-профилактическое дело» / сост. В.А. Огнев, В.І. Кравченко, І.А. Чухно*. Харьков : ХНМУ, 2017. 30 с.

4. Ціноутворення медичних послуг. *Економіка охорони здоров'я : методичні вказівки для студентів до практичного заняття для підготовки студентів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа», 7.12010005 «Стоматологія» / укл. В.А. Огнев, І.А. Чухно*. Харків : ХНМУ, 2016. 35 с.

5. Економіка охорони здоров'я : методичні вказівки для студентів до проведення практичного заняття на тему «Економіка охорони здоров'я як наука та предмет викладання» для підготовки студентів 6-х курсів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002, «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа» / укл. В.А. Огнев, І.А. Чухно. Харків : ХНМУ, 2016. 27 с.

6. Економіка охорони здоров'я: методичні розробки для викладачів до проведення практичного заняття на тему «Ефективність діяльності системи та закладів охорони здоров'я» для підготовки студентів 6-х курсів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002, «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа» / укл. В.А. Огнев, І.А. Чухно, В.І. Кравченко. Харків : ХНМУ, 2018. 19 с.

7. Економіка охорони здоров'я : методичні вказівки для студентів до практичного заняття на тему «Здоров'я як економічна і соціальна категорія» для підготовки студентів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002, «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа» / укл. В.А. Огнев, В.І. Кравченко, І.А. Чухно. Харків : ХНМУ, 2016. 15 с.

8. Економіка охорони здоров'я : методичні розробки для викладачів до проведення практичного заняття на тему «Економічний аналіз діяльності закладів охорони здоров'я» для підготовки студентів 6-х курсів за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медико-профілактична справа» / уклад. В.А. Огнев, О.А. Веретельник, І.А. Чухно. Харків : ХНМУ, 2016. 26 с.

9. Шейман И.М., Шишкин С.В., Колосницина М.Г. Экономика здравоохранения. М. : Высшая школа экономики, 2009. – 480 с.

10. Економіка охорони здоров'я : методичні вказівки для студентів до практичного заняття на тему «Фінансовий аналіз діяльності закладів охорони здоров'я» для підготовки студентів 6-х курсів за спеціальностями: 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія», 7.12010003 «Медично-профілактична справа» / укл. В.А. Огнєв, О.А. Мельниченко, І.А. Чухно, Н.М. Удовиченко. Харків : ХНМУ, 2018. 22 с.

11. Економіка та фінансування охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. / Укладачі: А. Г. Ахламов, Н. Л. Кусик. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2011. 134 с.

Допоміжна

1. Агарков В.И., Грищенко С.В., Северин Г.К. и др. Теоретические основы экономики здравоохранения: учебное пособие. Донецк : Ноулидж, 2010. 267 с.

2. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я : навчально-методичний посібник. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. 134 с.

3. Владимирова Л.П. Прогнозирование и планирование в условиях рынка : учебное пособие. 2-е изд. 2001. 308 с.

4. *Державна* політика з охорони громадського здоров'я в Україні: Навч. посіб. / І. М.Солоненко, Л. І. Жаліло. К.: Вид-во УАДУ, 2004. 140 с.

5. *Досвід* країн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров'я. Уроки для України / За заг. ред. В. Г. Черненка та В. М. Рудого. К.: Академпрес, 2002. 112 с.

6. Економіка підприємства : підручник / [кол. авт.]; за заг. ред. С.Ф. Покропивного. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : КНЕУ, 2005. 528 с.

7. *Економічний* розвиток і державна політика: Вип. 11. Державна політика та економіка охорони здоров'я в Україні / За ред. І. Розпутенка та І. Солоненка / Практикум. К.: Вид-во "К. І. С.", 2002. 214 с.

8. Каминская Т.М. Рынок медицинских услуг: Опыт теоретико-институционального анализа. Харьков : ИПП «Контраст», 2006. 296 с.

9. Крылов С.И. Финансовый анализ : учебное пособие. Е. : Урал. ун-т, 2016. 160 с.

10. Кэмпбелл Р. Макконнел, Стэнли Л. Брю. Экономикс: принципы, проблемы и политика / [пер. с англ.]. 11-го изд. Киев-Харьков : Демос, 1998. 785 с.

11. Мочерный С.В., Некрасова В.В. Основы организации предпринимательской деятельности : учебник / под общ. ред. С.В. Мочерного. М. : Приориздат, 2004. 544 с.

12. Надюк З.О. Державне регулювання ринку медичних послуг в Україні : монографія. Запоріжжя, 2008. 296 с.

13. Пал А. Леслі. Аналіз державної політики. К.: Основи, 2000.

14. Прогнозирование и планирование в условиях рынка : учебное пособие / под ред. Т.Г. Морозовой, А.В. Пикулькина. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 279 с.

15. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні / За заг. ред. В. М. Лехан. К.: Сфера, 2001. 176 с.

16. Файдушенко В.А. Финансовый анализ: теория и практика : учебное пособие. Хабаровск : Хабар. гос. тех. ун-т, 2013. 190 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України – URL: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Сайт Кабінету Міністрів України – URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. – URL: <http://www.dnpb.gov.ua>
4. Державна служба статистики України. – URL: www.ukrstat.gov.ua
5. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету. – URL: <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki>
6. Національна бібліотека України ім. В.И. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Національна наукова медична бібліотека України. – URL: <http://www.library.gov.ua>
8. Національна медична бібліотека США. – URL: <http://www.nlm.nih.gov>
9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. – URL: <http://korolenko.kharkov.com>

8. ІНШЕ

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті.

[Електронний ресурс]. URL:

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ. [Електронний ресурс]. URL:

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_adtext.pdf.